

Ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-050

дар назди Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

734061, ш. Душанбе, кӯч. Н. Қарабаева, 63/3

### Такриз

**ба автореферати диссертатсияи Назаразода Фирдавс Хоркаш  
дар мавзӯи: «Чудокунӣ ва таҳқиқи таркиби химиявии рағғани тухми  
зағир (*Linum usitatissimum*)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади  
илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 05.18.06 - технологияи чарбҳо,  
рағғанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриёту ороишӣ**

Рушди соҳаи кишоварзӣ омили асосии таъмини амнияти озукаворӣ дар кишвар доништа шуда, яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати пешгирифтаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Рушди ин соҳа аҳолиро бо озуқа, саноатро бо ашёи хом ва беҳдошти вазъи иқтисоди аҳолии мамлакатро таъмин менамоянд. Бояд тазаққур дод, ки соҳаи кишоварзӣ бахши пешбарандаи иқтисодиёти Тоҷикистон ба шумор рафта, дар солҳои охир новобаста аз таъсироти офатҳои табиӣ ва омилҳои бӯхронӣ дар сатҳи зарурии устувор қарор дошта, ба ҳисоби миёна 18 - 21% маҷмӯи маҳсулоти дохилиро таъмин менамояд.

Кори илмӣ пешниҳодшудаи рисоланавис дар мавзӯи мубрам ва дорои аҳамияти стратегӣ омода шудааст, ки барои рушди бахши агросаноатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти муҳим дорад. Дар диссертатсия масъалаҳои таҳқиқи таркиби химиявии рағғани тухми зағир ва усулҳои муосири чудокунӣ он мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд. Кори илмӣ самтҳои асосии сиёсати давлатӣ, аз ҷумла таъмини амнияти озукаворӣ ва саноатикунонии босуръати кишварро дар бар гирифтааст.

Чудокунӣ ва таҳлили таркиби химиявии рағғани зағир дар шароити ҷумҳурӣ ба рушди комплекси агросаноатии маҳаллӣ мусоидат намуда, ба афзалиятҳои воридот ивазкунӣ мувофиқат мекунад.

Муаллиф барои таҳлили рағған аз усулҳои муосир, аз ҷумла хроматографияи газӣ ва спектроскопияро истифода намуда, натиҷаҳои дақиқ ва бозътимодно ба даст овардааст. Натиҷаҳои кори илмиро метавон дар корхонаҳои хурд ва миёна истифода бурд, ки ин метавонад ба рушди истеҳсолот ва коҳиши вобастагӣ аз маҳсулоти воридотӣ мусоидат намояд. Муаллиф таҷҳизоти худсохтро ё худ маҳалиро барои чудокунӣ рағған истифода кардааст, ки ин ҳам арзиши илмӣ ва ҳам арзиши амалӣ дорад.

Аҳамияти амалии кори илмӣ дар мубрамияти он барои корхонаҳои истеҳсолии ватанӣ зоҳир мегардад. Технологияи таҳияшуда метавонад ба шароити корхонаҳои хурду миёна мутобиқ карда шавад, ки барои таъсиси ҷойҳои корӣ ва баланд бардоштани самаранокии истеҳсолоти кишоварзӣ имкониятҳои нав фароҳам меорад. Ҳисобҳои анҷомдодаи муаллиф

манфиатҳои иқтисодии истифодаи захираҳои маҳаллиро нишон медиҳанд, ки роҳи рушди устуворро дастгирӣ мекунанд.

Кори илмӣ аз нигоҳи устувории экологӣ низ муҳим аст, зеро истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ ва технологияҳои каммасраф таъсири манфиро ба муҳити зист то ҳадди имкон кам менамояд.

Ҳамзамон дар автореферат якчанд камбудихо низ ҷой дорнд, ки дақиқиро талаб менамояд:

1. Дар кори илмӣ таъсири эҳтимолии партовҳои аз ҳисоби истехсолот ба вучудоянда ва тадбирҳои кам кардани таъсири он ба муҳити зист пурра нишон дода нашудааст. Аз ин лиҳоз, хуб мешуд, агар муаллиф таъсири эҳтимолии партовҳо ва тадбирҳои кам кардани таъсири он ба муҳити зистро бештар шарҳ меод.

2. Дар кори муаллиф тавсияҳо оид ба паҳн намудани технологияҳо дар ҷумҳурӣ ва минтақа на он қадар мушаххас шарҳ дода шудаанд.

Камбудихои зикргардида ба ҳеҷ вачҳ сифати кори иҷрошударо кам намекунад. Автореферати пешниҳодшуда муҳтавои бузурги илмӣ ва амалӣ дошта, дар рушди соҳаи агросаноатии кишвар саҳми назаррас мегузорад.

Кори илмии Назаразода Фирдавс Хоркаш ҷавобгӯ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобикат мекунад. Муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои техника аз рӯи ихтисоси 05.18.06 – Технологияи ҷарбҳо, равшанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриёту ороишӣ мебошад.

**Номзади илмҳои кишоварзӣ,  
дотсент, мудири кафедраи  
маркетинг-агробизнеси  
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес  
ва сиёсати Тоҷикистон  
тел: +992927646674  
email: [Hujanazarova@mail.ru](mailto:Hujanazarova@mail.ru)**

**Хӯчаназарова М.И.**

**Имзои Хӯчаназарова М.И.-ро тасдиқ менамоям.  
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси  
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес  
ва сиёсати Тоҷикистон**



**Бобоев А.Х.**

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш. Хучанд, мкр.17,  
хонаи 1, ДДХБСТ. Тел: +992(3422) 2-38-11. [www.tsulbp.tj](http://www.tsulbp.tj)

манфиатҳои иқтисодии истифодаи захираҳои маҳаллиро нишон медиҳанд, ки роҳи рушди устуворро дастгирӣ мекунанд.

Кори илмӣ аз нигоҳи устувории экологӣ низ муҳим аст, зеро истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ ва технологияҳои каммасраф таъсири манфиро ба муҳити зист то ҳадди имкон кам менамояд.

Ҳамзамон дар автореферат якчанд камбудихо низ ҷой дорнд, ки дақиқиро талаб менамояд:

1. Дар кори илмӣ таъсири эҳтимолии партовҳои аз ҳисоби истехсолот ба вучудоянда ва тадбирҳои кам кардани таъсири он ба муҳити зист пурра нишон дода нашудааст. Аз ин лиҳоз, хуб мешуд, агар муаллиф таъсири эҳтимолии партовҳо ва тадбирҳои кам кардани таъсири он ба муҳити зистро бештар шарҳ меод.

2. Дар кори муаллиф тавсияҳо оид ба паҳн намудани технологияҳо дар ҷумҳурӣ ва минтақа на он қадар мушаххас шарҳ дода шудаанд.

Камбудихои зикргардида ба ҳеҷ вачҳ сифати кори иҷрошударо кам намекунад. Автореферати пешниҳодшуда мухтавои бузурги илмӣ ва амалӣ дошта, дар рушди соҳаи агросаноатии кишвар саҳми назаррас мегузорад.

Кори илмии Назаразода Фирдавс Хоркаш ҷавобгӯ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқат мекунад. Муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзоди илмҳои техникӣ аз рӯйи ихтисоси 05.18.06 – Технологияи чарбҳо, равшанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриёту ороишӣ мебошад.

**Номзоди илмҳои кишоварзӣ,  
дотсент, мудири кафедраи  
маркетинг-агробизнеси  
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес  
ва сиёсати Тоҷикистон**  
тел: +992927646674  
email: [Hujanazarova@mail.ru](mailto:Hujanazarova@mail.ru)

**Хўчаназарова М.И.**

**Имзои Хўчаназарова М.И.-ро тасдиқ менамоям.  
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси  
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес  
ва сиёсати Тоҷикистон**



**Бобоев А.Х.**

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш. Хуҷанд, мкр. 17, хонаи 1, ДДХБСТ. Тел: +992(3422) 2-38-11. [www.tsulbp.tj](http://www.tsulbp.tj)

Ба Шурои диссертационии 6D.KOA-050

дар назди Донишгоҳи технологии Тоҷикистон

734061, ш. Душанбе, кӯч. Н. Қарабаева, 63/3

### Такриз

**ба автореферати диссертатсияи Назаразода Фирдавс Хоркаш  
дар мавзӯи: «Чудокунӣ ва таҳқиқи таркиби химиявии рағғани тухми  
зағир (*Linum usitatissimum*)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади  
илмҳои техникӣ аз рӯйи ихтисоси 05.18.06 - технологияи чарбҳо,  
рағғанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриёту ороишӣ**

Рушди соҳаи кишоварзӣ омили асосии таъмини амнияти озукаворӣ дар кишвар доништа шуда, яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати пешгирифтаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Рушди ин соҳа аҳолиро бо озука, саноатро бо ашёи хом ва беҳдошти вазъи иқтисоди аҳолии мамлакатро таъмин менамоянд. Бояд тазаққур дод, ки соҳаи кишоварзӣ бахши пешбарандаи иқтисодиёти Тоҷикистон ба шумор рафта, дар солҳои охир новобаста аз таъсири офатҳои табиӣ ва омилҳои бӯхронӣ дар сатҳи зарурии устувор қарор дошта, ба ҳисоби миёна 18 - 21% маҷмӯи маҳсулоти дохилиро таъмин менамояд.

Кори илмӣ пешниҳодшудаи рисоланавис дар мавзӯи мубрам ва дорони аҳамияти стратегӣ омода шудааст, ки барои рушди бахши агросаноатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳамияти муҳим дорад. Дар диссертатсия масъалаҳои таҳқиқи таркиби химиявии рағғани тухми зағир ва усулҳои муосири чудокунӣ он мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд. Кори илмӣ самтҳои асосии сиёсати давлатӣ, аз ҷумла таъмини амнияти озукаворӣ ва саноатикунони босуръати кишварро дар бар гирифтааст.

Чудокунӣ ва таҳлили таркиби химиявии рағғани зағир дар шароити ҷумҳурӣ ба рушди комплекси агросаноатии маҳаллӣ мусоидат намуда, ба афзалиятҳои воридот ивазкунӣ мувофиқат мекунад.

Муаллиф барои таҳлили рағған аз усулҳои муосир, аз ҷумла хроматографияи газӣ ва спектроскопияи истифода намуда, натиҷаҳои дақиқ ва бозътимодно ба даст овардааст. Натиҷаҳои кори илмиро метавон дар корхонаҳои хурд ва миёна истифода бурд, ки ин метавонад ба рушди истеҳсолот ва коҳиши вобастагӣ аз маҳсулоти воридотӣ мусоидат намояд. Муаллиф таҷҳизоти худсохтро ё худ маҳалиро барои чудокунӣ рағған истифода кардааст, ки ин ҳам арзиши илмӣ ва ҳам арзиши амалӣ дорад.

Аҳамияти амалии кори илмӣ дар мубрамияти он барои корхонаҳои истеҳсолии ватанӣ зоҳир мегардад. Технологияи таҳияшуда метавонад ба шароити корхонаҳои хурду миёна мутобик қарда шавад, ки барои таъсиси ҷойҳои корӣ ва баланд бардоштани самаранокии истеҳсолоти кишоварзӣ имкониятҳои нав фароҳам меорад. Ҳисобҳои анҷомдодаи муаллиф

манфиатҳои иқтисодии истифодаи захираҳои маҳаллиро нишон медиҳанд, ки роҳи рушди устуворро дастгирӣ мекунанд.

Кори илмӣ аз нигоҳи устувории экологӣ низ муҳим аст, зеро истифодаи ашёи хоми маҳаллӣ ва технологияҳои каммасраф таъсири манфиро ба муҳити зист то ҳадди имкон кам менамояд.

Ҳамзамон дар автореферат якҷанд камбудихо низ ҷой дорнд, ки дақиқиро талаб менамояд:

1. Дар кори илмӣ таъсири эҳтимолии партовҳои аз ҳисоби истехсолот ба вучудоянда ва тадбирҳои кам кардани таъсири он ба муҳити зист пурра нишон дода нашудааст. Аз ин лиҳоз, хуб мешуд, агар муаллиф таъсири эҳтимолии партовҳо ва тадбирҳои кам кардани таъсири он ба муҳити зистро бештар шарҳ меод.

2. Дар кори муаллиф тавсияҳо оид ба паҳн намудани технологияҳо дар ҷумҳурӣ ва минтақа на он қадар мушаххас шарҳ дода шудаанд.

Камбудихои зикргардида ба ҳеҷ вачҳ сифати кори иҷрошударо кам намекунад. Автореферати пешниҳодшуда муҳтавои бузурги илмӣ ва амалӣ дошта, дар рушди соҳаи агросаноати кишвар саҳми назаррас мегузорад.

Кори илмии Назаразода Фирдавс Хоркаш ҷавобгӯ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқат мекунад. Муаллифи он сазовори дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 05.18.06 – Технологияи ҷарбҳо, равшанҳои эфирӣ ва маҳсулоти атриёту ороишӣ мебошад.

**Номзади илмҳои кишоварзӣ,  
дотсент, мудир кафедраи  
маркетинг-агробизнеси  
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес  
ва сиёсати Тоҷикистон**  
тел: +992927646674  
email: [Hujanazarova@mail.ru](mailto:Hujanazarova@mail.ru)

**Хўҷаназарова М.И.**

**Имзои Хўҷаназарова М.И.-ро тасдиқ менамоям.  
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси  
Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес  
ва сиёсати Тоҷикистон**



**Бобоев А.Х.**

Суроға: 735700, Ҷумҳурии Тоҷикистон, вилояти Суғд, ш. Хучанд, мкр.17,  
хонаи 1, ДДХБСТ. Тел: +992(3422) 2-38-11. [www.tsulbp.tj](http://www.tsulbp.tj)